

ТОРА ОР • ПАРШІ ХАЄ САРА • МААМАР 2

להבין ענין משארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט...

Зрозуміти вислів наших
мудреців: «Краща одна година...»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/chayei-sarah/2/

1 שייר לפסוק ואברהם זקן בא בימים

Стосується вірша: «I Авраам був старий, сповнений днів».

2 להבין ענין משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז

מכל חיי עוה"ב [עולם הבא]. וצריך להבין והלא תכלית תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] הוא שמהם נעשו לבושים לנשמה שתוכל ליהנות מזיו השכינה בעוה"ב [בעולם הבא]

Щоб зрозуміти вислів наших благословенної пам'яті мудреців: «Одна година повернення (тшува) й добрих вчинків у цьому світі краща за все життя у світі прийдешньому». І це потребує пояснення: хіба не в тому полягає мета тшуви й добрих вчинків, що з них створюється одяг для душі, аби вона могла насолоджуватися саявом Б-жественної присутності (Шехіні) у світі прийдешньому,

כמאמר הזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינן יומין עילאין כו' ווי ליה לההוא גברא דגרע יומין לעילא דכד בעיין לאלבשא ליה באינן יומין יומא דפגם חסרא ליה מההוא לבושא כנ"ל.

як сказано в Зогарі про вірш «I Авраам був старий, увійшов у літа»: «у тих вищих днях» тощо; «Горе тій людині, яка зменшила дні нагорі! Адже коли придуть одягнути її в ті дні, дня, який вона зіпсувала, бракуватиме в тому одязі», як уже зазначалося вище.

3 והענין דהנה ענין זיו השכינה בעוה"ב [בעולם הבא] אינו כמו התפשטות חיות אלקות בתוך העולמות.

כמ"ש ואתה מחיה את כולם שהחיות אלקות המתלבש תוך עלמין אינו מושג ונראה.

Пояснення таке: саяво Б-жественної присутності (Шехіні) у майбутньому світі не подібне до поширення Б-жественної життєвої сили всередині світів, як сказано: «I Ти даєш життя їм усім»; адже Б-жественна життєва сила, що вбирається у світи, не досягається і не бачиться.

כמשל התפשטות החיות של הנשמה תוך הגוף בהתחלקות האברים ובודאי בהחיות רוחני לא שייר כלל שיהיה בו ג"כ התחלקות החיות לחלקים כי אין ברוחניות שום תמונה וציור.

Так само, як у прикладі поширення життєвої сили душі в тілі, розподіленої між членами тіла; і, звісно, до духовної життєвої сили зовсім не можна застосувати поділ життєвої сили на частини, адже в духовному немає жодного образу чи форми.

4 והנה התפעלות החיות באברים ניכר ונראה. אבל מהות ועצמות החיות אינו נראה וניכר כלל.

Тепер вияв життєвої сили (хают) у частинах тіла можна розпізнати й побачити, але сутності й самого єства хают зовсім не видно й не можна розпізнати.

כמו כן חיות אלקות המחיה כל העולמות בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ותכלית בודאי אין בהחיות הרוחני בחי גבול ותכלית ד"מ [דרך משל] חיות המחיה את עיגול כדור השמים בודאי לא יתכן לומר שגם החיות הרוחני הוא בתמונת עיגול כנ"ל

Так само й Б-жественна хають, що дає життя всім світам, які обмежені й скінченні: сама духовна хають, безперечно, не має ані межі, ані кінця. Наприклад, хають, що дає життя круглій сфері небес, — безперечно, не можна сказати, що й сама духовна хають має форму кола, як згадувалося вище;

רק שהתפשטות החיות הוא לפי תמונת כלי המקבל החיות ואע"פ [ואף על פי] שהחיות מתלבש לתוכו מ"מ החיות עצמו אינו בגדר מקום וגבול:

лише поширення хають відповідає формі посудини, яка її приймає; і хоча хають убрана в цю посудину, усе ж сама хають не підпадає під категорію місця й межі.

5 ובזה יובן דכתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות הארה בלבד. וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא.

І з цього стане зрозумілим написане: «Уся земля сповнена слави Його», а в Таргумі це передано як «сяйво слави Його», адже це лише сяйво, саме тільки поширення світла. І написано: «Небеса й землю наповнюю Я».

והענין ששניהם אמת כנ"ל וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותותו כו'.

Пояснення полягає в тому, що істинні обидва [твердження], як згадано вище. І це те, що сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Де знаходиш велич Святого — благословенний Він (Кудша бріх ху), там знаходиш і Його смирення», тощо.

דהיינו לא כמו שהעולם סוברים שגדולת הבורא נק' מה שהוא ית' מחיה כל העולמות שאדרכה זו היא ירידה אצלו ית' שמשפיל עצמו ומתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] להחיותם ולקיימם.

Йдеться не про те, як думають люди: нібито велич Творця полягає в тому, що Він, благословенний Він, оживляє всі світи. Навпаки, для Нього, благословенного, це є сходженням униз: Він принижує Себе й вдягається в усі світи, щоб оживляти їх і підтримувати їхнє існування.

6 ומ"ש ואתה מחיה את כלם אינו שבח בבחי' גדולתו ית' שלגדולתו אין חקר ולתבונתו אין מספר אלא השבח הוא בבחי' ענוה שלו שיוכל להשפיל עצמו וכו'.

А слова: «І Ти даєш життя їм усім» — це не похвала Йому, благословенному, з погляду Його величі, адже «велич Його незбагненна» і «розумінню Його немає числа»; похвала ж стосується Його смирення — того, що Він здатний знизити Себе тощо.

אבל ענין עוה"ב [עולם הבא] שנהנין מזיו השכינה הוא השגת מהות ועצמות התפשטות החיות אלקות בבחי' גילוי:

Але Майбутній світ, де насолоджуються сяйвом Б-жественної присутності (Шехіні), — це осягнення сутності й самої природи поширення Б-жественної життєвої сили в стані розкриття.

7 ועתה צריך להבין איך תוכל הנשמה שהיא בחינת נברא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] להשיג מהות ועצמות אלקות שאינו בבחי' השגה וגבול

Тепер слід зрозуміти: як душа, яка є створеною істотою, самостійним існуванням і чимось окремим, може осягнути сутність і єство Б-жественності, що не піддається осягненню й не має меж?

ואף שהנשמה היא חלק אלוה ממעל הוא ד"מ [דרך משל] כענין טפת הזרע שנמשכה מן המוח שלא יתכן לומר שגם עודנה במוחו היתה טפת זרע גשמית שא"כ הי' [היה] נחסר מהמוח כו'.

І хоча душа є «частиною Б-га згори», це можна пояснити аналогією з краплею сімені, що походить із мозку: не можна сказати, що, поки вона ще була в мозку, вона вже була матеріальною краплею сімені, бо тоді мозок зменшився б тощо.

אך שבאמת התחלת המשכתה מן המוח הוא כח רוחני לבד אלא שאח"כ בהשתלשלות ירידתה דרך חוט השדרה נשתנית ונעשית טפה גשמית.

Насправді ж початок її походження з мозку — лише духовна сила; і тільки згодом, проходячи послідовні стадії сходження через спинний мозок, вона змінюється і стає матеріальною краплею.

כן עד"מ הנשמה עיקר שרשה מבחי" אלקות ממש רק שנשתלשלה בירידתה להיות בחי' נברא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

Так само, за аналогією, і душа: її основний корінь — від самої Б-жественності, але вона сходила ланка за ланкою, аж поки стала створеною істотою, самостійним існуванням і чимось окремим тощо.

8 וא"כ איך תוכל להשיג מהות ועצמות אלקות. והענין דהנה כתיב ויבא משה בתוך הענן ויהי שם ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל כו'.

Якщо так, то як воно може досягнути сутність і буття Б-жественності? Пояснення таке: написано: «І увійшов Моше в середину хмари... і пробув там сорок днів і сорок ночей; хліба він не їв» тощо.

והי' [והיה] גופו הגשמי ניזון ממזון רוחני לבד כמ"ש לחם אבירים אכל איש וכו' ממש כמו המלאכים ואיך יוכל להיות זה שגשמי יקבל מזון וחיות מרוחני שמובדלים זמ"ז [זה מזה] בתכלית.

Його фізичне тіло живилося лише духовною їжею, як написано: «Людина їла хліб могутніх» тощо, — так само, як ангели. Але як може статися, що фізичне отримує їжу й життєву силу від духовного, якщо вони цілковито відмінні одне від одного?

אך זהו ענין הענן שהיה משה ע"ה [עליו השלום] מתכסה בו דהיינו שהיה הענן שרשו ממדרגת אלקות מאד נעלה.

Але в цьому й полягає значення хмари, якою був покритий Моше, мир йому: корінь хмари походив із дуже високого рівня Б-жественності,

אך שנשתלשל ונתגשם להיות לבוש למשה ע"ה [עליו השלום] שע"י יוכל להשיג אלקות והיה לו למזון כמשל אדם הרואה ומסתכל באור צח דרך ריעה.

але вона поступово спускалася й ставала матеріальною, щоб бути одягом для Моше, мир йому, через який він міг осягати Б-жественність; вона була для нього їжею. Це подібно до людини, яка бачить і споглядає яскраве світло крізь завісу.

כמו כן תורה ומצות מעשיות ששרשם מרצה"ע [מרצון העליון] מחכמתו ית' שהם מיוחדים בו ית' הוא חכים כו'

Так само Тора й практичні міцвот (заповіді), корінь яких походить від Вищої Волі, від Його мудрості, благословенний Він, і які єдині з Ним, благословенний Він: «Він мудрий» тощо,

שהם למעלה מזיו השכינה שהוא רק התפשטות החיות כו' ונשתלשלו ונתפשטו ונתלבשו בעניני זה העולם הגשמי כמו קלף של תפלין וצמר של ציצית וצדקה כו'

які вищі за саяво Б-жественної присутності (Шехіні), що є лише поширенням життєвої сили тощо; вони поступово спускалися, поширювалися й убиралися в предмети цього фізичного світу, як-от пергамент тфілін, вовна цицит і благодійність тощо.

כשאדם עוסק בתורה ובמצות נעשה לנשמתו לבושים שנתלבש בהם בגע"ע [בגן עדן העליון] שע"י תוכל הנשמה שהיא בחי' נברא להשיג זיו השכינה עצמות אלקות.

Коли людина займається Торою й міцвот, для її душі утворюються одяги, у які вона вбирається у Вищому Ган Едені; завдяки їм душа, яка є створеною істотою, може досягнути саяво Шехіні — сутність Б-жественності.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] שהם שרשם מרצה"ע [מרצון העליון] ב"ה. מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהוא רק זיו השכינה כידוע מ"מ הם נקראים לבושים שע"י תוכל להשיג זיו השכינה וד"ל [ודי למבין]:

І це означають слова: «Краща одна година повернення (тшуви) та добрих діянь», корінь яких походить від Вищої Волі, благословенний Він, «за все життя майбутнього світу», яке є лише саявом Шехіні, як відомо. Проте їх називають одягами, адже через них [душа] може досягнути саяво Шехіні. І цього досить тому, хто розуміє.

9 ועתה צריך להבין ענין אוי"ר [אהבה ויראה] שהם רק גדפין לבד להגביה עיקר הדבר שהם תורה ומע"ט [ומעשים טובים]. ולהבין מהות האהבה מה היא. הנה בקי"ש [בקריאת שמע] צריך שימליכוהו למעלה ולמטה ולדי' רוחות העולם.

Тепер слід зрозуміти, чим є любов і трепет (агава ве-йіра), [адже] вони — лише «крила», що підносять головне: Тору та добрі вчинки. І [слід] зрозуміти сутність любові: що вона собою являє. Під час читання Шма потрібно визнати Його Царем над усім: угорі, внизу та в чотирьох напрямках світу.

פ"י דכתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] **ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות והארה בלבד המתלבשת תוך כ"ע** [כל עלמין] **וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא בכ"י עצמות אלקות שאינו נתפס תוך מדה וגבול.**

Пояснення: написано: «Уся земля повна Його слави», а Таргум [передає]: «сяйво Його слави»; це лише саяво, поширення й освітлення, яке вбирається всередину всіх світів. І написано: «Небеса й землю Я наповнюю» — на рівні (бхіні) сутності Б-жественності, яка не вміщується в жодну міру й межу.

והענין ששניהם אמת כו'. כמשל בטול זיו השמש במקור השמש עצמה כידוע שבאמת עצמות אלקות מלא כל הארץ. אך מה שהוא מתפשט תוך כלי וגבול הוא בטל ונכלל במהו"ע [במהותו ועצמותו] **אלקות כו'.**

Пояснення полягає в тому, що істинними є обидва твердження тощо; це подібно до самоусунення (бітуль) сонячного саява у його джерелі — у самому сонці, як відомо. Адже насправді сутність Б-жественності наповнює всю землю. Але те, що поширюється в посудині й у межах, самоусувається і включається в сутність та єство Б-жественності тощо.

10 והנה כשיתבונן אדם היטב בזה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] ובק"ש [ובקריאת שמע] איך שבאמת הוא כן שהעולמות בטלים במקור חיותם רק מפני שהאדם הוא בכלי גשמי הגוף

Коли людина добре розмірковує про це під час Псукеї де-Зімра та читання Шма — про те, що насправді саме так і є: світи перебувають у стані самоусунення в джерелі своєї життєвої сили, — однак людина не бачить цього лише тому, що перебуває у фізичній посудині — тілі,

שהוא משכא דחויא שמתגדל ומתרכה מגשמיות המסתיר ומעלים שלא יוכל לראות בעיני ראי' [ראיה] חושית אזי יתעורר בלב תשוקה שיהי' [שיהיה] קשור בהתבוננות זו כל היום ולא יפרד ממש כלל.

яке є «зміїною шкірою», що зростає й примножується завдяки матеріальності, яка приховує й затуляє це, так що він не може побачити [цього] очима тілесного зору, — тоді в серці пробудиться прагнення бути пов'язаним із цим спогляданням увесь день і зовсім не відокремлюватися [від нього].

11 וזהו קבלת מ"ש בפסוק ראשון ואהבת שיהי' [שיהיה] הוי' אלקיך שיהא תמיד קשור בהתכוננות זו ביטול העולמות להמחי' [להמחיה] ומהווה אותם רק מפני היות

І це — прийняття того, що сказано у першому вірші: «І любитимеш»: щоб Ім'я Б-га (Гавая) було «твоїм Б-гом», аби людина завжди була пов'язана із цим спогляданням — самоусуненням (бітуль) світів перед Тим, Хто дає їм життя й приводить їх до буття. Лише через те, що

כי גופו הגשמי לא יוכל לקבל ביטול אמתי הנ"ל יגמור בדעתו בק"ש [בקריאת שמע] ענין לימוד התורה באמרו ודברת במ.

його фізичне тіло не може сприйняти описане вище істинне самоусунення, він має постановити собі під час Шма займатися вивченням Тори, кажучи: «І говоритимеш про них».

דהיינו שנפשו האלקית בעסקו בתורה נעשה יחוד אמתי עם התורה ואורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד ממש

Тобто, коли він займається Торою, його Б-жественна душа (нефеш елокіс) стає воістину єдиною з Торою; а Тора і Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), — справді одне.

כי אורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת ונתלבשה בעניני זה העולם וכשאדם מלביש נפשו האלקית בעניני לימוד התורה שבזה העולם

Бо Тора походить від вищої мудрості (Хохма) й одягнулася у справи цього світу; і коли людина одягає свою нефеш елокіс у заняття вивченням Тори в цьому світі,

אזי גם שרש נפשו למעלה מתלבש ג"כ בתורה שלמעלה עד רום המעלות ונעשה שם יחוד גמור. וזהו הקב"ה יושב ושונה כנגדו כנ"ל. וזהו ה' צלך פי' כמו צל.

то й корінь його душі згори також одягається у вищу Тору, аж до найвищих висот, і там відбувається цілковите єднання. І це [значення слів]: «Кудша бріх ху сидить і навчається навпроти нього», як згадувалося вище. І це — «Гавая — твоя тінь», тобто подібно до тіні.

12 והנה כתיב אני הוי' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. פי' שלא יאמר האדם בדרך שפלות האיך יגיע למדרגת היחוד בתורה ותפלה מאחר

І ось написано: «Я — Гавая, ваш Б-г, Який вивів вас із землі Єгипту». Це означає, що людина не повинна казати в дусі смирення: «Як мені досягти рівня єднання в Торі й молитві, оскільки

שהוא עדיין אינו סור מרע גמור כו' והוא עדיין בשלימות אצלו. זאת ישיב אל לבו שהשם הוא המוציא אותו מארץ מצרים.

я ще не цілковито відвернувся від зла тощо, і [зло] досі цілісне в мені?» Це він має взяти до серця: саме Б-г виводить його з землі Єгипту.

פי' שהוא מבדיל ומפריש בנפשו הטוב מן הרע הנפש אלקית מנה"ב [מנפש הבהמית] כשהוא עדיין לא עשה רע בפו"מ [בפועל ממש].

Тобто Він відділяє й відокремлює в його душі добро від зла — Б-жественну душу (нефеш елокис) від тваринної душі (нефеш габагамит), — коли він ще не вчинив зла насправді.

13 ואפי' [ואפילו] רשע גמור הוא ממשיך בנפשו האלקית בעסקו בתורה רק שעליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי.

Навіть цілковитий грішник притягує [світло] у свою Б-жественну душу (нефеш елокис), коли займається вивченням Тори; однак про нього сказано: «А грішникові Б-г сказав: «Що тобі до того, щоб розповідати Мої постанови?»»

פי' שאין תועלת לנפשו האלקי מפני שעליו נאמר ותשלך דברי אחריו שלא יוכל להמשיך בתוך פנימיותו וד"ל [ודי למבין]:

Тобто його нефеш елокис не отримує жодної користі, бо про нього сказано: «Ти кинув Мої слова за спину», тож він не може притягнути [його] у свою внутрішню сутність. І цього досить тому, хто розуміє.

14 והנה בענין ברכות. ברוך אתה הוי' פי' ברוך הוא המשכה ורבו' שיהי' [שיהיה] הוי' שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' יהי' [יהיה] בחי' אתה לנוכח התגלות כו'.

Тепер про благословення: «Благословенний Ти, Гавая». Тобто «благословенний» (барух) означає притягнення згори вниз і примноження, щоб Гавая, яка є рівнем (бхіна) скорочення й поширення тощо, виявилася на рівні «Ти» — [у зверненні] віч-на-віч, у відкритому одкровенні тощо.

אך להיות כי הגוף הוא המסתיר ומחשיך רק לע"ל [לעתיד לבוא] יהיה התגלות אלקות וראו כל בשר ויהי [ויהיה] בבחי' ביטול אבל עכשיו צריך להראות עכ"פ [על כל פנים] ענין הביטול בחיצוניות בכריעה והשתחוא' [והשתחואה] בראש הכורע כורע בברוך.

Але оскільки тіло приховує й затьмарює, і лише у майбутньому відкриється Б-жественність, «і всяка плоть побачить» і перебуватиме в [стані] самоусунення (бітуль), то тепер [отже,] треба принаймні виявити бітуль зовні — схилитися й уклонити голову: «Той, хто вклоняється, вклоняється на слові "Благословенний"».

וענין רופא חולים וגואל ישראל ומברך השנים הם כלים לבחי' המשכה והתגלות אלקות כו' והכורע צריך שיראה איסר כנגד לבו.

А [благословення] «Той, Хто зцілює хворих», «Той, Хто визволяє Ізраїль» і «Той, Хто благословляє роки» є посудинами для притягнення й розкриття Б-жественності тощо. А той, хто вклоняється, мусить [схилитися так, щоб] навпроти його серця було видно ісар (дрібну монету).

פי' עיקר המשכה יהי' [יהיה] במוח עד שיתפשט ג"כ בלבו אפי' [אפילו] מעט היינו בחי' איסר (ועמ"ש לקמן בפ"י אסורי לגפן)

Тобто головне притягнення має відбуватися в мозку, аж поки воно не пошириться також у серці, бодай трохи; це рівень ісара (див. також нижче пояснення слова «прив'язуючи» (осрі) до виноградної лози),

שהוא בחי' חפץ כדכתי' [כדכתיב] הודו על ארץ ושמים אפי' [אפילו] בבחי' זיו והתפשטות החיות המלוכש תוך כ"ע [כל ע"מ] ותכלית הכוונה להיות לו דירה בתחתונים וסוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ סופן בתחלתן ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ארץ נבראת תחלה כו':

що є рівнем бажання, як сказано: «Його велич — на землі й небесах», навіть у вигляді саява й поширення життєвої сили (хают), вбраної в усі світи. А остаточний задум полягає в тому, щоб Йому була оселя серед нижніх світів (діра бетактонім); «кінець діла — спершу в задумі», «їхній кінець уклінений у їхній початок». Тому наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Землю було створено першою» тощо.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/chayei-sarah/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок